

Avgiftshantering inom äldre- och handikappomsorgen

2011

Innehållsförteckning

1.	Sammanfattning om avgifter.....	sid 2
2.	Avgiftsberäkning för makar /sambo.....	sid 3
3.	Beräkning av inkomster	sid 3
4.	Förbehållsbelopp.....	sid 6
4.1	Boendekostnad	sid 6
4.2	Minimiavgift	sid 8
5.	Avgiftsutrymme	sid 12
6.	Avgiftsförändringar.....	sid 12
7.	Avgiftsfria insatser	sid 12
8.	Avgifter	sid 13
9.	Beslut	sid 14
10.	Debiteringsrutiner	sid 14
11.	Tillfällig reducering av avgiften.....	sid 15
12.	Ej biståndsbedömda tjänster.....	sid 15
13.	Tekniska hjälpmedel	sid 16
14.	Försäkringsfall	sid 16
15.	Klagomål avseende hyressättning.....	sid 16
16.	Klagomål avseende avgiftssystem	sid 16
17.	Sekretess och fullmakt	sid 16

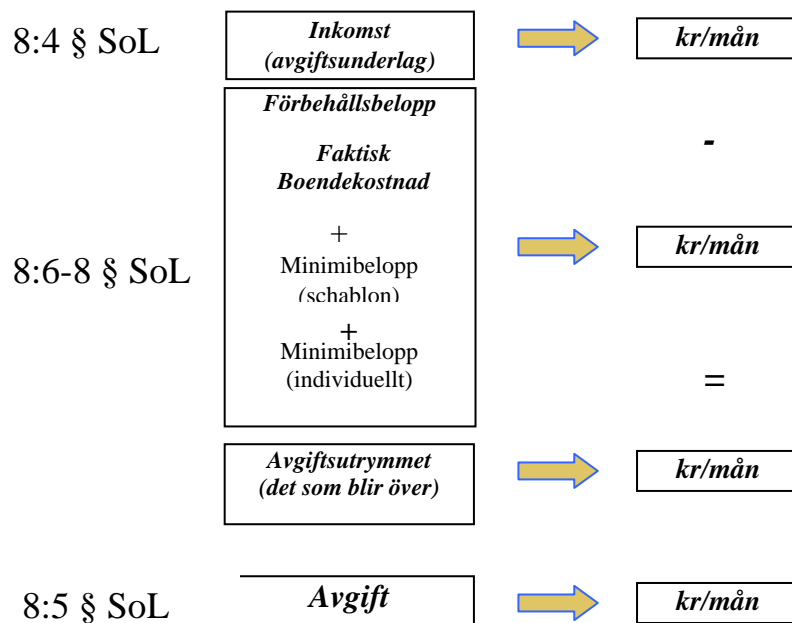
1. Sammanfattning om avgifter

Dessa riktlinjer innehåller Håbo kommuns regler för avgiftsberäkning avseende hemtjänst, dagverksamhet och kommunal hälso- och sjukvård. Avgiftsberäkningen är till stora delar reglerad i socialtjänstlagens åttonde kapitel och baseras på prisbasbeloppet, som årligen fastställs av regeringen. År 2011 uppgår prisbasbeloppet till 42 800 kr, men eftersom prisbasbeloppet justeras nationellt varje år används främst procentsatserna i dessa riktlinjer.

Utgångspunkten är att de samlade avgifterna för kommunens stöd- och hjälpinsatser inte ska uppgå till så stort belopp att den enskilde inte förbehålls tillräckliga medel för sina personliga behov. Förbehållsbeloppet innefattar både så kallade ”minimibelopp” för vardagliga utgifter samt boendekostnad.

En högsta avgift, ett högkostnadsskydd, inom hemvård och kommunal hälso- och sjukvård har också lagstadgats. Högsta avgiften för hemtjänsten är 0,48 x prisbasbeloppet, och för bostadsavgiften inom särskilt boende – när denna inte omfattas av hyreslagen – är högsta avgiften 0,50 x prisbasbeloppet. I de särskilda boenden som är belägna inom Håbo kommun tillämpas dock separata hyror.

Utifrån varje individs inkomster avräknas det individuella förbehållsbeloppet vilket ger ett avgiftsutrymme som reglerar hur mycket kommunen kan ta ut i avgift. Summa får dock aldrig överstiga maxbeloppet. Se bilden nedan.

Grunden för avgiftshandlingen är biståndsbeslutet, varför biståndsbedömaren ansvarar för att efter beslut snarast informera debiteringsansvarig. Kommunfullmäktige har beslutat att den enskilde ska betala för utförd tid i hemtjänsten, varför fakturering sker i efterskott. Gruppledare eller annan utförare ska därför rapportera till ansvarig för

debiteringen senast första veckan i varje månad, avseende insatser månaden före. Fakturerad tid kan aldrig överstiga biståndsbeviljad tid.

2. Avgiftsberäkning för makar/samboende

Makars inkomst läggs samman och fördelas därefter med hälften på vardera maken. Även om bara den ena maken har en insats måste således inkomstuppgifter hämtas in på båda två. Förbehållsbeloppet räknas ut individuellt. Avgiften beräknas för vardera make individuellt.

För sammanboende räknas inkomsterna, förbehållsbeloppet och avgiften ut individuellt.

För både sammanboende, likväl som för makar *som delar hushåll* beräknas förbehållsbeloppets minimibelopp med de vardagliga kostnaderna utifrån ett delat hushåll.

Om makar/sambor har skilda bostäder, t ex till följd av att den ene bor i särskilt boende, ska vid beräkning av avgift hänsyn tas till den kvarboende maken genom att summan av de båda makarnas avgiftsutrymme används som avgiftsunderlag. Detta ska ske i de fall kvarvarande make har ett underskott i avgiftsutrymmet och att avgiftsutrymmet är positivt för den som ska betala avgift.

När en av två makar flyttar till särskilt boende ska den enskilde anmäla detta till försäkringskassan. Högre pension utgår till var och en då makar bor åtskilda.

3. Beräkning av inkomster

I samband med att biståndsbeslut fattas informerar biståndsbedömaren debiteringsansvarig, som i sin tur startar avgiftshanteringen genom att sända en skriftlig inkomstförfråga till den enskilde.

Den enskilde har skyldighet att lämna uppgifter om inkomster och andra förhållanden som behövs för att beräkna förbehållsbelopp och avgifter.

När den enskilde av någon anledning inte lämnar uppgifter till kommunen debiteras den enskilde utifrån den högsta möjliga avgiften som kommunen kan ta ut, vilket ska framgå av den information som ges i samband med inkomstförfrågan. Uppgifterna ska ha inkommit till nämnden senast inom 14 dagar från att den enskilde har erhållit biståndsbeslutet för att kommunen ska kunna ta individuell hänsyn.

Särskilda inkomstuppgifter

Kontrolluppgift av kapitalinkomst, fastighetstaxering med mera kan inhämtas från skatteverket. Kontroll hos skatteverket görs om osäkerhet finns kring uppgifter som den enskilde lämnat eller om uppgifterna är ofullständiga.

Bostadsbidrag, bostadstillägg och särskilt bostadstillägg (BTP) ska anses som inkomst. Den enskilde ansöker själv om BTP. Om den enskilde har låg inkomst och inte uppgett BTP, uppmanas denne att snarast ansöka om BTP.

Vid utmätning eller införsel av kronofogden räknas den faktiska inkomsten som den enskilde får efter att preliminärskatt och avdragen från kronofogden är gjorda.

Skattepliktiga inkomster ska beräknas efter frändragen skatt enligt skattetabell. där den enskilde är inskriven

Hänsyn tas till restskatt under de månader som avdraget sker.

Inkomstberäkning för barnfamiljer

Barns inkomst räknas inte med i inkomstberäkningen.

Vid inkomstberäkningen för minderårig beräknas inkomster för vårdnadshavarna (även om de ej bor tillsammans) så som för gifta eller registrerade partners.

Barnbidrag och flerbarnstillägg räknas inte som inkomst. Däremot ska förbehållsbeloppet minskas med barnbidraget och flerbarnstillägget.

Inkomstberäkning för ensamstående

I hushållsgemenskap som består av sambor, föräldrar och vuxna barn eller av vuxna syskon mm beräknas avgift som för ensamstående.

För barn under 18 år beräknas avgiften efter föräldrarnas inkomst.

Inkomster som ingår i avgiftsunderlaget

Med avgiftsunderlag avses den inkomst som den enskilde kan antas komma att få under de närmaste *tolv månaderna fördelad med lika belopp per månad.*

- Arbetslöshetsersättning
- Arbetsmarknadsförsäkringar (AMF)
- Arvoden
- Avkastning av banktillgodohavanden, aktier, fonder
- Underhållsbidrag
- Bostadsbidrag, Bostadstillägg för pensionärer (BTP + SBTP)
- Ersättning från AGS för sjukfall som inträffat före 1991
- Familjebidrag
- Föräldrapenning
- Hyresinkomster (för den sökandes privatbostad)
- Livränta, skattepliktig
- Lön inkl OB - tillägg
- Avkastning av Obligationer, värdepapper, fordringar
- Reavinst, räknas som inkomst för det år kontrolluppgift utfärdats, reavinsten delas med 12 månader.
- Ränteinkomster delas med 12 månader.

- Sjukersättning
- Pensioner: Allmän tjänstepension (ATP), Statliga och kommunala pensioner (SPV och KPA), Privat tjänstepension, Pensioner från privata försäkringsbolag, Utlandspension
- Studiebidrag i gymnasieskola, Studiemedel -bidragsdelen, Övrig studieersättning (studiebidrag, utbildningsbidrag)
- Skattefria stipendier till del som överstiger 3 000 kronor
- Traktamente och reseersättning (den del som beskattas)
- Vuxenstudiestöd (barntillägg, timersättning)
- Vårdbidrag (ej omkostnadsdel)
- Ålderspension, förtidspension (inkl. barnpension och barntillägg).
- Äldreförsörjningsstöd
- Överskjutande skatt, delas med 12 månader.

Inkomst av näringsverksamhet (se Socialstyrelsens meddelandeblad 14/02, bilaga 1)

Avdrag för underskott från tidigare beskattningsår skall läggas till inkomst av näringsverksamhet

Avdrag för kostnader för egen pension till den del det inte överstiger ett halvt prisbasbelopp.

Inkomst av kapital (se Socialstyrelsens meddelandeblad 14/02 bilaga 1)

Vid beräkning av avgiftsunderlaget skall tillägg göras för gjorda avdrag i inkomstslaget, *utom vid avdrag för:*

- Avdrag för negativ räntefördelning
- Kapitalförluster till den del de motsvarar kapitalvinster
- Uppskovsavdrag vid byte av bostad

Exempel på vad som *inte* medräknas som inkomst i avgiftsunderlaget

1. Assistansersättning
2. Barnbidrag och flerbarnstillägg
3. Ersättning som utbetalas från kapitalförsäkringar
4. Förmögenhet
5. Försörjningsstöd
6. Handikappersättning
7. Introduktionsersättning för flyktingar
8. Studiemedel (lånedelen)
9. Vårdbidrag (omkostnadsersättning)

Behov av nya beräkningar

Inkomststoppigt som ligger till grund för beräkning av förbehållsbelopp inhämtas en gång per år.

1. Om inkomst eller bostadskostnad ändras för en längre tid och med väsentligt belopp skall ny uppgift och ny beräkning göras. Med längre tid avses över 6 månader och med väsentligt belopp avses mer än 200 kr per månad
2. Den enskilde är skyldig att själv informera om ändrade inkomst och/eller personliga förhållanden under året som kan påverka beräkningen av avgiften. När kommunen får in uppgifter om ändrade förhållande ska ett nytt avgiftsbeslut fattas. (8 kap 9§ SoL).

4. Förbehållsbelopp

Förbehållsbeloppet skall täcka den enskildes normala levnadskostnader.

Levnadskostnaderna beräknas enligt ett minimibelopp som består av en schabloniserad del och en individuell del.

Faktisk boendekostnad beräknas separat.

Förbehållsbeloppet = boendekostnad + minimibelopp inklusive eventuell individuell del

4.1 Boendekostnad

Enligt lagen ska aktuell inkomst och boendekostnad ligga till grund för avgiftsberäkning. Två kammarrättsdomar har fastslagit att boendekostnaden inte ska schabloniseras enligt samma beräkningsgrunder som försäkringskassan. Svenska Kommunförbundet och Socialstyrelsens bedömning vid taxekonferensen hösten-04 var att kommunerna ska fortsätta beräkna enligt schablonmodell. För de som överklagar räknas boendekostnaden om för att fastställa *faktisk* boendekostnad.

Om den enskilde:

- **bor i hyrd bostad** är boendekostnaden lika med hyran inklusive värme och obligatoriska avgifter (till exempel garage/bilplats). Ingår hushållsel i hyran dras denna av i minimibeloppet.
- **hyr bostad i andra hand** är boendekostnaden samma som vid hyrd bostad
- **bor i lägenhet med bostadsrätt** är boendekostnaden lika med årsavgiften inklusive värme och obligatoriska avgifter (till exempel garage/bilplats).

Ingår hushållsel i avgiften dras denna av i minimibeloppet. Finns lån där bostadsrätten är lämnad som säkerhet räknas 70 procent av räntekostnader med i boendekostnaden.

- **bor i kooperativ hyresrätt** är boendekostnaden lika med hyran inklusive värme och obligatoriska avgifter (till exempel garage/bilplats). Ingår hushållsel i hyran dras denna kostnad av i minimibeloppet. Finns lån för insatsen eller annan kapitaltillskott räknas 70 procent av räntekostnaden med i boendekostnaden.

- **bor i eget enfamiljshus** räknas följande som bostadsfastighetens boendekostnad:
 - 70 procent av räntekostnader på lån i fastigheten sedan eventuellt räntebidrag dragits ifrån
 - 70 procent av tomträttsavgäld (hyra för mark)
 - ev. avgift till samfällighet
 - fastighetsskatt
 - uppvärmning enligt schablon
 - övriga driftskostnader försäkringar, vatten och avlopp, renhållning och underhåll enligt schablon

bor i eget tvåfamiljshus räknas boendekostnaden på samma sätt som vid eget hus och därefter fördelas kostnaden på respektive lägenhet.

- **bor i eget hus på lantbruksenhet** räknas följande som boendekostnad (endast kostnader som rör bostadsfastigheten, bostadsbyggnad inklusive tomtmark, får räknas med)
 - 70 procent av räntekostnader på lån som rör bostadsfastigheten
 - fastighetsskatt
 - uppvärmning enligt schablon
 - övriga driftskostnader försäkringar, vatten och avlopp, renhållning och underhåll enligt schablon
- **bor i arrenderat småhus på lantbruksenhet** räknas följande som boendekostnad:
 - arrendeavgiften för bostaden inklusive tomtmark
 - uppvärmning enligt schablon
 - övriga driftskostnader försäkringar, vatten och avlopp, renhållning och underhåll enligt schablon
- **bor i andelshus eller egen flerfamiljsfastighet** beräknas boendekostnaden till det belopp som har fastställs som genomsnittskostnad för det antal vuxna och barn som bor i bostaden.
- **har fri bostad** beräknas boendekostnaden på samma sätt som vid beräkning av preliminär skatt.
- **bor i särskild boendeform för service och omvårdnad** eller bostad med service för handikappade. Boendekostnaden är enligt det hyreskontrakt som finns. För boende i något av kommunens äldreboenden tillkommer 125 kronor/månad för hushållsel som ett schablonbelopp.
- **bor i Hem för vård och boende (HVB¹)** Den ersättning för uppehälle som kommunen får ta ut vid stöd- och hjälpinsatser av behandlingskaraktär enligt 8 kap. 1 § första stycket socialtjänstlagen (2001:453) är 80 kronor per dag.

¹ Med hem för vård eller boende avses ett hem inom socialtjänsten som tar emot enskilda för vård eller behandling i förening med ett boende. Om ett sådant hem drivs av ett bolag, en förening, en samfällighet, en stiftelse eller en enskild individ krävs dessutom att verksamheten bedrivs yrkesmässigt.

Minskning av boendekostnad

Faktorer som minskar boendekostnaden, om den enskilde:

- hyr möblerad bostad
- hyr bostad i andra hand och hyran är uppenbart för hög. Biståndsbedömmaren begär en kopia av huvudkontrakt.
- har inneboende
- hyr ut garageplats/bilplats
- bedriver näringsverksamhet hemma
- delar bostad med annan

Ensamståendes flyttning till särskild boendeform

Vid ensamståendes flyttning till bostad i särskild boendeform ska den enskilde beredas ekonomisk möjlighet att avveckla sin tidigare bostad. Denna avvecklingstid får uppgå till högst tre månader. Under den tid som den enskilde har dubbla bostadskostnader, dock högst tre månader, avräknas faktiska bostadskostnaderna för båda bostäderna mot nettoinkomsterna.

I de fall den enskildes högkostnadsskydd blir negativt sedan bostadskostnader och förbehållsbelopp avräknats från nettoinkomsterna sker dock ingen jämkning av hyresavgiften i den särskilda boendeformen.

Boendeavgift

För bostad som inte är reglerad av hyreslagen ska det fastslås en boendeavgift utifrån avgiftsutrymmet. Boendeavgiften ska inte räknas in i förbehållsbeloppet.

Boendeavgift kan förekomma vid köp av plats utanför kommunen, det vill säga i de fall bostaden ej kan hyressättas enligt hyreslagen. Boendeavgiften är maximerat till 0,50 x prisbasbeloppet.

4.2 Minimiavgift

Minibeloppet ska täcka normalkostnader för följande poster:

- Livsmedel, alla måltider
- Kläder, skor, fritid, resor
- Livsmedel (alla måltider)
- Hygien, förbrukningsvaror
- Dagstidning, telefon, TV-avgift, Resor
- Möbler och husgeråd, hemförsäkring, hushållsel
- Tandvård, öppen hälso- och sjukvård, läkemedel samt läkarbesök

Kostnaderna för utgiftsposterna som inryms i minimibeloppet beräknas av Konsumentverket för varje år. Enligt propositionen (prop. 2000/01:149 s 41) kan kostnadsdelen vad

gäller livsmedel schabloniseras genom att slå ihop Konsumentverkets belopp för kvinnor och män över 61 år, dela på två, samt lägga till hundra kronor för ensamhushåll.

Sedan 2006 delar dock Konsumentverket in kostnaderna i fler åldersgrupper än tidigare. I enlighet med rekommendationerna i SKLs cirkulär 10:78 ska därför nu livsmedelskostnaden i minimibeloppet räknas ut genom att göra ett sammandrag av åldersgrupperna 61-74 och 75+. För att åskådliggöra detta redovisas livsmedelskostnaderna för 2011 nedan, men observera att de ska räknas om varje år utifrån Konsumentverkets nya siffror.

Posterna för läkemedel och hälso- och sjukvård har beräknats som en tolfedel av årskostnaden för respektive högkostnadsskydd.

Posten resor avser lokalresor för kollektivtrafik, inklusive färdtjänst och sjukresor. Posten tandvård ska täcka årlig tandundersökning samt mindre omfattande behandlingsåtgärder. Posterna dagstidning, telefon och TV-avgift ska täcka kostnaderna för prenumeration på en daglig tidning, abonnemang och samtalsavgifter för telefon samt TV-innehav.

Sammantagna minimibeloppet

Minimibelopp för ensamboende 61 år och äldre
en tolfedel av 135,46 procent av prisbasbeloppet
Minimibelopp för enskilda med gemensamt hushåll 61 år och äldre
en tolfedel av 114,46 procent av prisbasbeloppet
Minimibelopp för yngre än 61 år.
10 procent högre än för äldre

Barnbidraget och flerbarnstillägget ska räknas bort från det sammanräknade minimibeloppet avseende barn. Konsumentverkets poster för vad barn kostar i olika åldrar ska reduceras med barnbidraget. Uppgifter kan hämtas från Konsumentverket.

Makar som ej bor ihop

För makar som inte delar hushåll räknas förbehållsbeloppet som om de var ensamstående.

Individuella tillägg

Det är kommunens ansvar att utreda om den enskilde har ett behov av ett högre förbehållsbelopp. För att kunna tillgodoräkna sig utökade levnadskostnader måste kostnaderna vara varaktiga det vill säga att den enskilde har kostnaderna *mer än 6 månader* om året. Beloppet måste också vara *minst 200 kronor/månad/post*.

Har den enskilda höga kostnader av mer tillfällig art ska den enskilde hänvisas till socialförvaltningens försörjningsstöd.

Orsaken till fördyrade levnadskostnader ska styrkas antingen i Biståndsbedömarens utredningen, av behörig läkare, sjukgymnast, arbetsterapeut, dietist eller liknande.

Exempel på kostnader som kan ge individuell höjning

Fördyrad kost, t ex på grund av att den enskilde erhåller mat via hemtjänst, i dagverksamhet eller har specialkost. Den enskilde har rätt till höjning av minimibeloppet för merkostnad för laktos- och glutenfri kost. Se Konsumentverkets beräkningar.

När det gäller livsmedel är den inte beräknad att täcka de kostnader för måltider som den enskilde får om den köper mat i hemtjänsten i det ordinära boendet eller i särskilt boende. Enligt riksdagens beslut ska den enskilde få kompensation i sitt förbehållsbelopp för förhöjda livsmedelskostnader till den del som överstiger schablondelen i de fall som den enskilde inte själv kan sköta tillagningen av maten. Personer som är beviljade hjälp med färdiglagad mat ska därför få höjt sitt minimibelopp med de extra kostnader som det innebär. Se tabell nedan.

Dygnsportion	Andel av dygnsportion	Konsumentverkets schablonbelopp för livsmedel per månad 2011 ² (ingår i minimibeloppet)	Kommunens pris (livsmedel och tillagning)
Frukost	20 %	316 kronor	600 kronor
Huvudmål	40 %	631 kronor	1200 kronor
Mellanmål	10 %	158 kronor	300 kronor
Kvällsmål	30 %	473 kronor	900 kronor
Summa	100 %	1 578 kronor	3 000 kronor

- Underhållskostnader för minderåriga barn samt andra kostnader som avser en familjs underhåll samt dagis/fritidsavgifter.
- Fördyrade kostnader för arbetsresor eller sjukresor
- Kostnader till följd av funktionshinder, bl a för rehabilitering/habilitering inkl resor
- Arbetsresor
- kostnader till följd av funktionshinder, bl.a. för rehabilitering/habilitering inkl. resor utöver landstingets högkostnadsskydd
- kostnader för fritidsaktiviteter för yngre funktionshindrade personer, avser kostnader som är naturliga för den åldersgruppen
- god man

² Livsmedelskostnaden har utgått från ett sammandrag av åldersgrupperna 61-74 och 75+, enligt rekommendationer i SKLs cirkulär 10:78.

- kostnader som följer av andra aktiviteter eller ändamål som den enskilde av olika anledningar inte kan eller bör avstå ifrån

Kostnader som täcks av annat bidrag eller ersättning t.ex. handikappersättning ska inte höja förbehållsbeloppet.

Behov av färdiglagad mat

- Biståndsbedömaren tar beslut om den enskilde är berättigad till ett månadsabonnemang. Abonnemanget kan vara enbart lunch eller både lunch och middag. För distribution till bostad utanför Pomona hus 2 och 4 tas en särskild distributionsavgift ut. Endast personer med biståndsbeslut om distribution av färdiglagad mat kan få månatlig faktura för biståndsbeviljade frysta/kylda/varma matportioner.
- Personer som äter på restaurangen Pomona ska betala direkt till matserveringen. Undantaget är personer med biståndsbedömd mat som istället för distribution väljer att själva äta på restaurangen. De kan också få fakturera varje månad.
- Biståndsbedömaren skickar beslut till debiteringsansvarig, över vilka personer som har beslut om matdistribution alternativt beslut om färdiglagad mat via restaurangen på Pomona.
- För leveranser av matportioner till boende i ordinärt boende debiteras en distributionskostnad för utkörning motsvarande 5 minuter/portion/dag till en kostnad av en servicetimme.
- För personer som önskar färdiglagad mat inköpt i matvaruaffär ingår inköpet i beviljat tid för inköp. Något särskild distributionspris utgår inte.

Individuella avdrag

Kommunen kan också minska minimibeloppet. Det är framförallt när den enskilde får någon/några av hushållsposterna genom avgiften för vård och omsorg. Det kan ingå i hemtjänstavgiften eller i hyran. Kommunen har inte rätt att dra av en post bara för att den enskilde inte använder den. T.ex. även om den enskilde inte prenumererar på dagstidning. I Håbo har de boende fri tillgång till läkare, förbrukningsartiklar, säng och TV-avgift.

I Håbo kommun drar vi därför av på minimibeloppet för boende på särskild boende med:

- läkare 75 kronor
- Förbrukningsartiklar 110 kronor
- möbler/husgeråd 100 kronor
- Tv-avgift 160 kronor

Summa: 445 kronor .

5. Avgiftsutrymme

Den summa som kvarstår efter att förbehållsbeloppet räknats av från den sammanlagda inkomsten/avgiftsunderlaget, är den enskildes avgiftsutrymme (betalningsförmåga).

Avgiften för hemtjänstinsatser kan uppgå till maximalt avgiftsutrymmet eller maxbeloppet.

Om makar/sambor har skilda bostäder, t ex till följd av att den ene bor i särskilt boende, ska vid beräkning av avgift hänsyn tas till den kvarboende maken genom att summan av de båda makarnas avgiftsutrymme används som avgiftsunderlag. Detta ska ske i de fall kvarvarande make har ett underskott i avgiftsutrymmet och att avgiftsutrymmet är positivt för den som ska betala avgift.

Högsta avgift för hemtjänst i ordinärt och särskilt boende, dagverksamhet och kommunal hälso- och sjukvård är en tolftedel av 0,48 x prisbasbeloppet. Högsta avgift för bostad i särskilt boende som inte omfattas av hyreslagen är en tolftedel av 0,50 x prisbasbeloppet.

6. Avgiftsändringar

En avgiftsändring kan bli aktuell i flera olika situationer, till exempel:

- Förändring av biståndsbeslutet – ska meddelas av biståndsbedömaren
- Inkomstförhållanden ändras – ska meddelas av den enskilde
- Årlig omräkning av avgifterna – uppgifter hämtas in från den enskilde
- Äktenskap ingås eller upplöses – ska meddelas av den enskilde
- Omständigheter som föranleder högre förbehållsbelopp – ska meddelas av den enskilde eller av biståndsbedömaren
- Bostadstillägg eller andra bidrag som beviljats eller utgått – ska meddelas av den enskilde, eller ha hämtats in från försäkringskassan
- Prisbasbeloppet förändras – beslutas nationellt varje år

Huvudregeln är att avgiften ändras månaden efter att förhållanden har blivit kända. Om ändringen berör hela månaden ska ändringen gälla från och med den månaden.

7. Avgiftsfria insatser

- Boendestöd till psykisk funktionshindrade
- Kontaktperson till psykiskt funktionshindrade
- Sysselsättning för psykiskt funktionshindrade
- Resor till och från sysselsättning enligt SoL och LSS
- Rehabinsatser
- Avlösning för anhörig (maximerat till 10 timmar/månad)
- Dagverksamhet

8. Avgifter

Serviceinsatser **175 kr/timme**

- *Tvätt*
- *Städ*
- *Hjälp med inköp*
- *Ärende på post- och bankkontor*
- *Distribution av färdiglagad mat*

Omsorgsinsatser **100 kr/timme**

- *Hjälp för att kunna äta och dricka*
- *Klä och förflytta sig*
- *Sköta personlig hygien*
- *Insatser att bryta isolering*
- *Insatser för att den enskilde ska känna sig trygg och säker*
- *Ledsagning*
- *Tillredning av måltid*

Trygghetslarm **200 kr/mån**

Korttidsplats **50 kr/dag**

Hemsjukvård **200 kr/mån**

8.1 Måltidsavgifter – ingår ej i högkostnadsskyddet

Innebär abonnemang på fasta leveranser/månad. Biståndsbedömaren går igenom vilka portionsabonnemang som den enskilde önskar och meddelar köket, utförarna och debiteringsansvarig.

För boende på särskilt boende ingår mellanmål som ett obligatoriskt inslag med 0,32 % av prisbasbeloppet.

- Abonnemang samtliga måltider 3000 kronor (endast möjligt i särskilt boende)
- Frukost abonnemang 600 kronor (endast möjligt i särskilt boende)
- Lunch månadsabonnemang 1200 kronor
- Middag månadsabonnemang 900 kronor
- Lunch + middags månadsabonnemang 2100 kronor
- Dagverksamhet 70kr/dag (frukost +lunch+ mellanmål)
50kr/dag (lunch + mellanmål)
- Daglig verksamhet enl LSS 9§10 40 kr/dag (lunch)
- Korttidsvistelse enl. LSS 9§6 samt SoL, vuxna 100 kr/dag
- Korttidsvistelse enl. LSS 9§6, barn under 19 år 75 kronor/dag

8.2 Näringspreparat

Vid hel sonmatning förslås att brukaren betalar faktisk kostnad. Den är idag 1 000:- per månad. För det fall att sonmat kompletteras med vanlig mat vid vissa måltider föreslås att man betalar per måltid beräknat från priserna ovan, det vill säga lunch 1 200:-, middag 900:- och frukost 600:-.

9. Beslut

Nedanstående individuella beslut är aktuella vid avgiftshantering:

- Beräkning av avgiftsunderlaget (inkomstberäkningen) enligt SoL 8 kap 4 §
- Förbehållsbelopp enligt SoL 8 kap 6-8 §§
- Boendekostnaden enligt SoL 8 kap 5 §
- Beslut om avgift och avgiftsändringar enligt SoL 8 kap 5§

Beslut om avgiftsunderlag, förbehållsbelopp, boendekostnad och avgift ska kommuniceras med besvärshänvisning. Besluten skickas till den enskilda tillsammans med underlag som visar hur besluten framräknats. Besvärshänvisning sänds med besluten.

Även om avgiftsutrymmet blir en minuspost (redovisas som 0 kr) skickas besluten till den enskilde. Har den enskilde ekonomiska problem hänvisas till socialförvaltningens försörjningsstöd.

Avgiftsbeslutet ska skrivas på ett sådant sätt att den enskilde ska kunna se vilket som kan bli den högsta avgiften utifrån beviljat bistånd. Detta eftersom avgiften kan variera mellan olika månader då den enskilde alltid betalar bara för utförd tid.

Fakturan får heller aldrig vara högre än biståndsbeviljad tid.

9.1 Rätt till överklagan

Besluten kan överklagas var för sig. SoL 16 kap 3 §.

Rätten att överklaga beslut med förvaltningsbesvär är begränsat till den som beslutet rör.

10. Debiteringsrutiner

- Avgiften debiteras månadsvis i efterskott.
- Avgift under 50 kronor/månad debiteras ej. Varje månad behandlas för sig. Samlingsfakturer för att komma upp i högre summor får inte användas.
- Allmän omprövning görs en gång per år såvida den enskilde inte begär omprövning.
- Nya beräkningar skall alltid göras vid ett förändrat biståndsbeslut eller förändringar i den enskildes personliga förhållanden. Vid förändringar i personliga förhållanden åligger det den enskilde att själv informera biståndsbedömaren eller debiteringsansvarig om detta, och avgiftsförändringen görs ej retroaktivt.

- Vid beslut om att både boendeavgiften och annan avgift för vård och omsorg ska debiteras, skall boendeavgiften debiteras först.
- Den enskilde debiteras hemtjänst för den tid han/hon fått utförd.
- Alla biståndsbeslut som ingår i maxavgiften räknas samman till ett totalbelopp som inte kan överstiga 0,48 % av prisbasbeloppet.
- Justering av minimibeloppet kan endast göras genom ansökan från den enskilde och genom att den enskilde styrker uppgifterna.
- Om utförd tid i hemtjänsten överstiger beviljad tid enligt biståndsbeslutet ska debiteringsansvarig ta kontakt med ansvarig enhetschef för hemtjänsten. Avgift till den enskilda kan endast debiteras upp till beviljad tid.
- Har inte fakturaunderlag inkommit i tid för debitering skall debiteringsansvarig omedelbart kontakta ansvarig gruppleddare. Faktura ska inte, som regel utgå till den enskilde förrän fakturaunderlag inkommit.
- *Vid dödsfall* ska sluträkning skickas till dödsboet.

11. Tillfällig reducering av avgiften

Reducering av avgift för hemtjänst/dagverksamhet

- Frånvaro ska meddelas minst 7 dagar innan.
- Vid sjukhusvistelse eller korttidsvård minskas avgiften från första dagen.
- Det antal matportioner som distribuerats ska betalas.

Reducering av avgift för boende med heldygnsomsorg

- Frånvaro ska meddelas minst 7 dagar innan.
- Vid sjukhusvistelse eller korttidsvård minskas avgiften från första dagen.
- Endast uttagna matportioner ska betalas.
- Hyran eller boendeavgiften reduceras inte.

Avgiften reduceras aldrig för del av månad med ett undantag då larm installeras första gången och när det avslutas. Då betalas halv avgift om insatsen påbörjats/avslutats före respektive efter den 15:e.

12. Ej biståndsbedömda tjänster

- Vid städning av bostad vid avflyttning från särskilt boende debiteras avgift enligt kontraktet för de personer som ej städar själva. Enhetschef vid det särskilda boendet meddelar debiteringsansvarig som debiterar den enskilde.
- Kommunen ansvarar för bårtransport från särskilt boende till kylrum om inte anhöriga tar över.
- Fixar-Chaba är gratis för enskilda över 65 år och boende i Håbo kommun för vissa vaktmästartjänster.

- Köp av förbrukningsartiklar (hygienpaket) till enskilda i ordinärt boende motsvarade det som ingår i särskilt boende. Priset för den enskilde i ordinärt boende är samma som det individuella avdraget i minibeloppet för särskilt boende.
- Dagerksamhet är ej biståndsbedömd. Resor till och från dagverksamhet debiteras den enskilde med 25 kr enkel resa.

13. Tekniska hjälpmedel

För tekniska hjälpmedel finns egentligen inte en regelrätt avgift utan hjälpmedlen köps in och säljs sedan till brukaren för ett pris som är inköpspriset + 20 % + frakt. För aktuella priser och låneavgifter hänvisas till särskilt dokument ”Avgift och försäljning av hjälpmedel och konsumentprodukter”.

14. Försäkringsfall

I de fall insatsen, av skadeståndsrättsliga- eller försäkrings skäl, bekostas av annan än den som får biståndet, debiteras kommunens faktiska kostnader (självkostnaden) för insatsen. (Svenska Kommunförbundets cirkulär 1996:161).

Om det rör sig om ett försäkringsfall skall biståndsbedömaren meddela avgiftshandläggaren detta.

15. Klagomål avseende hyressättning

Missnöje med hyran i bostäder som reglerats utifrån jordabalken 12 kap. hänvisas till hyresnämnden.

16. Klagomål på avgiftssystemet.

Beslut om avgiftssystemet fattas av kommunfullmäktige. Sådana beslut överklagas genom laglighetsprövning (10 kap. kommunallagen).

17. Sekretess och fullmakt

Underlag som används vid avgiftsberäkning är att anses som sekretesshandlingar. Sekretesshandlingar ska som alla arkivhandlingar skyddas från förstörelse, stöld och obehörig åtkomst genom att förvaras på lämpligt sätt enligt arkivlagen. Eftersom avgiftsbeslut inom äldre- och handikappomsorgen grundar sig på socialtjänstlagen gäller Offentlighet och sekretesslagen. 26 kap 1§: ”Sekretess gäller inom socialtjänsten för uppgift om enskilds personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående lider men”. Det är därför viktigt att den enskilde har undertecknat en fullmakt för att anhöriga eller andra närstående ska få ta del av uppgifter eller gett muntligt samtycke som noterats i akten.